

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ**

Навчально-науковий інститут деревообробних технологій і дизайну

Кафедра дизайну

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи бакалавра на тему:

Арт-дизайн. Крісла та стільці для оркестру

Art-design. Armchairs and Chairs for the Orchestra

Виконав: студ. групи Д-41/2
спеціальності 022 «Дизайн»
Шилич С.І.

Керівник:
к. пед. н., ст. викл.
Т.С. Козак

Львів – 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут деревообробних технологій і дизайну

Кафедра дизайну
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Спеціальність 022 «Дизайн»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри
професор Володимир ПРУСАК

« 19 » 06 2026 р.

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

Шилич Софії Іванівни

(здобувача освіти)

1. Тема роботи: Арт-дизайн. Крісла та стільці для оркестру _____

Керівник кваліфікаційної роботи ст.викл., к.п.н. Козак Тетяна Сергіївна

2. Термін подання здобувачем роботи 19 червня 2026 р.
3. Вихідні дані до проєкту: методика проєктування дизайн-об'єкту; художньо-образні аспекти формотворення дизайн-об'єктів; екологічність дизайн-розробки.
4. Зміст пояснювальної записки (розділи, які потрібно розробити):

Вступ

1. Обґрунтування теми кваліфікаційної роботи
2. Передпроектний пошук, характеристика аналогів
3. Характеристика дизайнерської розробки
 - 3.1. Функціонально-ергономічні характеристики
 - 3.2. Конструктивно-технологічні критерії
 - 3.3. Морфологія та художньо-образне рішення

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Відгук керівника роботи

Примітка. Обсяг пояснювальної записки – до 20 сторінок. Пояснювальна записка містить титульний лист, завдання та основний текст, який перевіряється на наявність академічного плагіату. Пояснювальна записка подається в ЕК в друкованому переплетеному вигляді, та електронним файлом, який підписується (Прізвище_ПЗ-Бак_2026).

5. Перелік графічного матеріалу:

5.1. Загальні вигляди виробів в ортогональних проєкціях з габаритними та функціональними розмірами (М 1:5; 1:10).

5.2. Перспективні зображення окремих виробів чи комплекту.

5.3. Варіанти компоувальних рішень, ергономічні схеми, елементи декоративного оздоблення, фурнітура тощо (за необхідністю).

Примітка. Графічний матеріал подається на аркушах (банері) формату 1200×800, не менше 2-х аркушів. Зміст і обсяг графічної частини згідно рекомендованого переліку затверджується керівником. Окрім роздрукованого банера, подається в ЕК електронним файлом, який підписується (Прізвище_Б-Бак_2026).

6. Робота над моделлю запроєктованого дизайн-об'єкта:

6.1. Виконання макету, моделі чи експериментального взірця.

6.1.1. Дотримання відповідних масштабів макету, моделі 1:5; 1:2,5; 1:2; експериментального взірця – 1:1.

6.1.2. При виготовленні макету можлива імітація натуральних матеріалів.

6.1.3. Виготовлення моделі експериментального взірця має відповідати матеріалам, закладеним проєктом.

6.2. Виконання віртуального об'єкту (3D-моделі) з використанням спеціалізованого програмного забезпечення.

6.2.1. При моделюванні об'єкту можна використовувати довільні програми для тривимірного проєктування.

6.2.2. Результатом має бути створення 3D-об'єкту та презентаційного відео ролика віртуального середовища максимально наближеного до реального (з освітленням, матеріалами та текстурами).

Примітка. 6.1 або 6.2 виконуються на вибір здобувача за погодженням з керівником роботи. «6.2» обрано як альтернативне виконання роботи в матеріалі, у зв'язку з ситуацією, що склалася внаслідок військового стану. В ЕК подається електронним файлом, який підписується (Прізвище_М-Бак_2026).

7. Дата видачі завдання 26.01.2026 р.

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

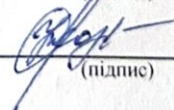
КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	2	3	4
1	Передпроектний пошук	26.01-13.02.2026 р.	
2	Дизайн-розробка	16.02-22.05.2026 р.	
3	Виготовлення проєкту	25.05-19.06.2026 р.	
4	Виготовлення макету в матеріалі чи комп'ютерної 3D-моделі	02.06-15.06.2026 р.	
5	Написання та затвердження пояснювальної записки	08.06-17.06.2026 р.	
6	Захист кваліфікаційної роботи	23.06-30.06.2026 р.	

Здобувач освіти

(підпис)

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

АНОТАЦІЯ

У дипломній роботі досліджено та практично реалізовано етапи розробки унікальної серії арт-крісел, призначених для сучасного оркестрового середовища. Мета проекту полягає у переосмисленні традиційних меблів для музикантів, де предмет меблів трактується як повноцінний носій сценічного образу. Завдяки принципам арт-дизайну, розроблені моделі виступають активним візуальним засобом, що підсилює естетичне та емоційне сприйняття музичних композицій глядачами.

Практична частина проекту представлена графічною експозицією розміром 1200 x 1800 мм. Вона містить детальні креслення крісел у різних ортогональних проекціях, перспективні зображення та схеми з основними габаритними розмірами, що забезпечує глибоке розуміння конструктивних та стилістичних особливостей розробки.

Анімацію додано для повного візуального сприйняття розробки.

SUMMARY

These represent the design of a series of art-style chairs for the orchestra, where the piece of furniture is interpreted as a carrier of the stage image. The project focuses on the artistic perception of the orchestral chair as part of the visual culture of musical performance. The aim of the work was to create objects in which orchestral equipment becomes aesthetically expressive, embodies music, belongs to the ensemble, and acts as an active element on stage. Within the project, the chair is not viewed as a simple seat, but as a design object shaped by silhouette, rhythm, material, and associations with string instruments. The series includes three models inspired by the harp, cello, and lyre. Each model interprets the musical theme in its own way: through contour, transparent planes, wooden texture, metal lines, decorative curves, and the rhythm of strings. The work includes pre-project research, analysis of form sources, compositional considerations, and material justification. Functional aspects are considered a necessary foundation, while the main focus is on the visual perception of orchestral equipment in the stage environment.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕМИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	5
2. ПЕРЕДПРОЄКТНИЙ ПОШУК, ХАРАКТЕРИСТИКА АНАЛОГІВ	12
3. ХАРАКТЕРИСТИКА ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ РОЗРОБКИ	13
3.1. ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЕРГОНОМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	14
3.2. КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ КРИТЕРІЇ	18
3.3. МОРФОЛОГІЯ ТА ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНЕ РІШЕННЯ	19
ВИСНОВКИ	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	22

ВСТУП

У сучасному просторовому мистецтві дизайн середовища видовищних і концертних споруд дедалі частіше розглядається як тотальна художня інсталяція, де кожен елемент інтер'єру бере безпосередню участь у формуванні емоційної атмосфери. Простір, у якому звучить академічна музика, не може залишатися нейтральним, сприйняття мистецтва є синестетичним процесом, де зорові образи тісно переплітаються зі звуковими. Традиційно сценічне обладнання, зокрема стільці та крісла для оркестрантів, вирішувалися суто утилітарно, що нерідко створювало візуальний дисонанс із вишуканою архітектурою концертних залів.

Актуальність цього дослідження підкріплюється необхідністю та бажанням урізноманітнити сценічне обладнання за допомогою інструментів арт-дизайну, який зміщує пріоритети від чистої функціональності до концептуальної образності та емоційного діалогу з глядачем.

Образи музичних інструментів обрані тому, що вони вже мають довершену, перевірену часом пластику та естетику і є першою асоціацією з музичним оркестром. Перенесення їхніх витончених ліній, вигинів та текстури у форму крісел втілить на сцені єдиний композиційний ансамбль, де меблі є прямим візуальним продовженням самих інструментів. Це запустить внутрішнє передчуття музики ще до початку концерту, а у моменти, коли виконавців немає на сцені, крісла не виглядатимуть як хаотичне технічне приладдя, а стануть самодостатніми арт-об'єктами, які тримають художню паузу і перетворюють порожню сцену на витончену скульптурну інсталяцію.

1. ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕМИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Серед різних напрямів предметного дизайну для дипломного проєкту я вирішила обрати оркестрове обладнання, оскільки ця група предметів зазвичай залишається в тіні самого музичного виконання, моя ідея полягала у знайденій асоціації з музичними інструментами.

На мою думку, у концертному залі є важливим візуальне враження, атмосфера, яка заворожуватиме та створюватиме передчуття музики, я роздумувала над тим, що варто задіяти не тільки слухові сенсори людей для глибшого відчуття музичної композиції. Засобом для привернення зорових сенсорів мають стати невід’ємні учасники сцени – крісла виконавців. Щоб перетворити меблі на композиційний елемент сцени, знадобилось задіяти у цьому проєкті принципи арт-дизайну.

Розроблені об’єкти зможуть існувати в концертному залі, фойє, музичній школі, камерній сцені або виставковому просторі. У кожному з цих середовищ вони виконуватимуть роль візуального акценту.

Актуальність арт-дизайну на сьогодні визначна, бо він повертає в наше життя людяність, творчу свободу та унікальність, додає йому сенсу, та змушує зупинитись серед квапливої рутини.

2. ПЕРЕДПРОЄКТНИЙ ПОШУК, ХАРАКТЕРИСТИКА АНАЛОГІВ

Передпроектний пошук був спрямований на вивчення готових крісел для музикантів, аналіз того, як предмет може набувати образності та музичні інструменти як образний аналог для формоутворення. Розглядалися професійні оркестрові стільці, ергономічні рішення, приклади арт-меблів, а також самі музичні інструменти як джерела пластики й ритму.

Пошук умовно поділено на дві частини. Перша дала уявлення про практичну основу оркестрового обладнання: стабільність, простоту використання, посадку. Друга була важливішою для художньої розробки, формоутворення, оскільки стосувалася силуетів, матеріалів, фактур і декоративних мотивів, здатних викликати асоціацію з музикою.

Рис. 1 - Cello stool компанії Kolberg

Аналіз професійних брендів Kolberg і Wenger дозволив чітко окреслити базові вимоги до сценічних меблів: стримана конструкція, логіка, стабільність, можливість адаптації. У межах мого проєкту, ці аналоги важливим, що показують базовий тип оркестрового крісла, від якого можна перейти до більш виразного художнього трактування, що стало відправною точкою у роботі. Вони демонструють, яким є звичне крісло для музиканта, і водночас окреслюють простір для переосмислення від нейтрального обладнання до арт-об'єкта. Саме на цьому контрасті формується логіка розробки: професійна стриманість замінюється виразним силуетом, а технічна непомітність - художньою присутністю.

Вивчаючи джерела, я дізналась, що ергономічні дослідження крісел для музикантів засвідчують, що сидіння впливає на положення тіла та розподіл навантаження під час гри. Для цієї роботи такі дані мають допоміжне значення. З цієї причини я зосередила увагу на тому, щоб полегшити форму, додати легкості, але забезпечити достатню площу сидіння, стійку основу й відсутність надмірних бокових обмежень.

Джерело формоутворення - струнні інструменти. У них поєднуються конструктивна логіка і художня краса. Корпус має напружену пластику, струни створюють ритм, гриф задає вертикаль, а декоративні отвори й завитки надають формі впізнаваності. Ці ознаки є основою для створення трьох різних моделей.

Художньо-композиційне моделювання проєктованих виробів спирається на аналіз архітектоніки музичних інструментів. Замість механічного запозичення зовнішніх ознак, передпроектне дослідження фокусується на деконструкції формотворчих принципів, пластики та внутрішньої логіки інструментів. Як базові морфологічні аналоги, мене зацікавили ліра, віолончель та арфа своєю красою конструкції. Також, при виборі саме цих інструментів значну роль відіграло їхнє звучання, яке надихнуло мене.

Ліра

Конструктивна схема інструмента демонструє абсолютний статичний баланс та пропорції. Пластичний характер визначається U-подібним розгалуженням бічних стійок, які виростають із єдиної масивної основи та замикаються вгорі горизонтальним опорним елементом. Цей жорсткий каркас утримує внутрішнє полотно паралельних струн, створюючи лінійний ряд. Основними маркерами для подальшого проєктування тут виступають строга вертикальна орієнтація, ритмічна повторюваність елементів та чітка обмеженість зовнішнього силуету.

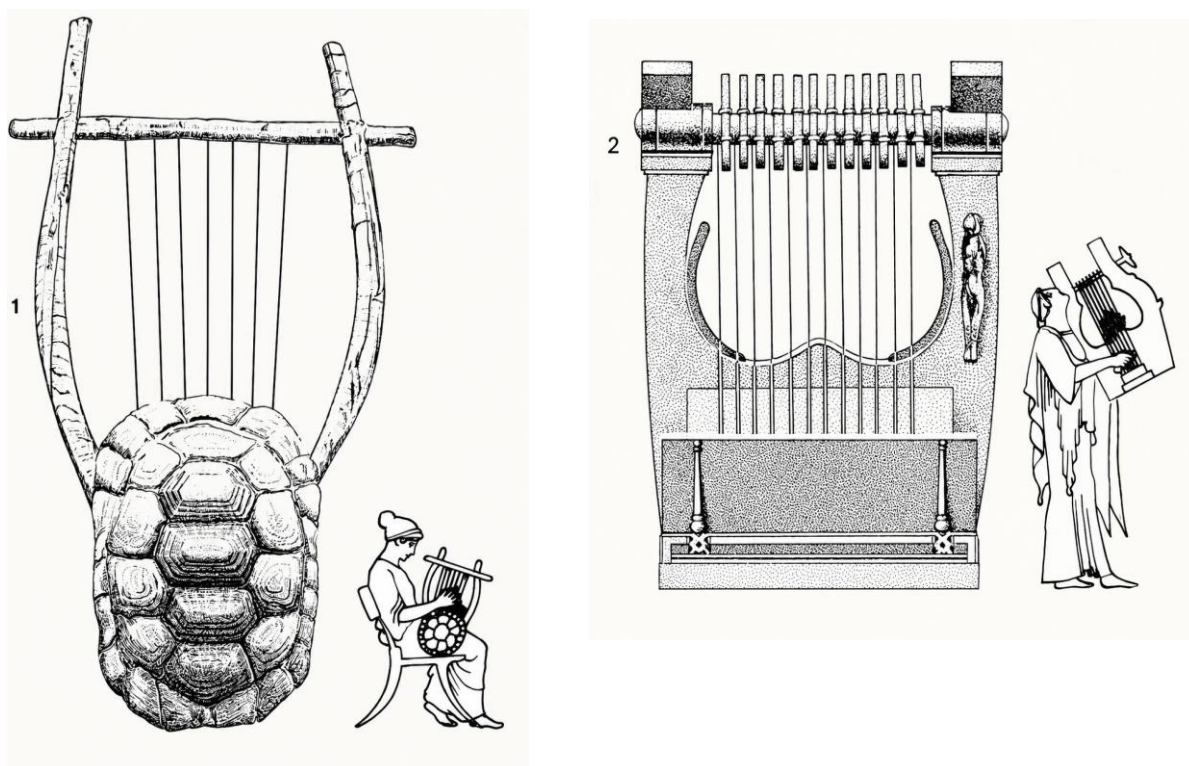

Рис. 2. 3. - Ілюстрація античної ліри.

Віолончель

Формоутворення інструмента підпорядковане законам акустичної ергономіки та тісного фізичного контакту з виконавцем. Конструкція побудована на складній тривимірній пластиці. Округлі деки плавно звужуються до центру, формують плавний силует інструменту. Вертикальний вектор задає лінія грифа, яка завершується скульптурним завитком. Особливу архітектонічну цінність має опорний шпиль - елемент, який візуально й практично концентрує всю масу дерев'яного об'єму в єдиній точці, демонструючи баланс на мінімалістичній опорі.

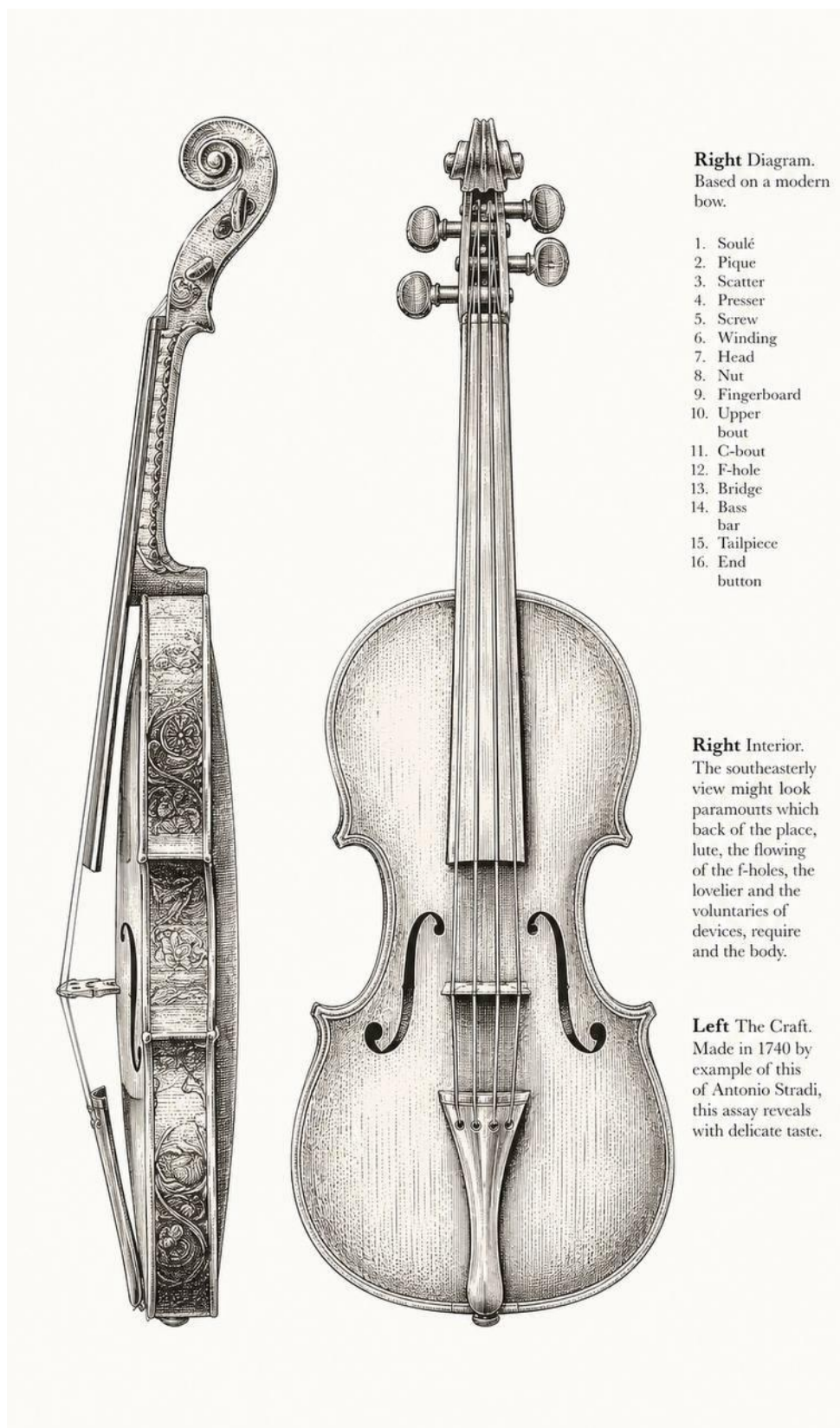
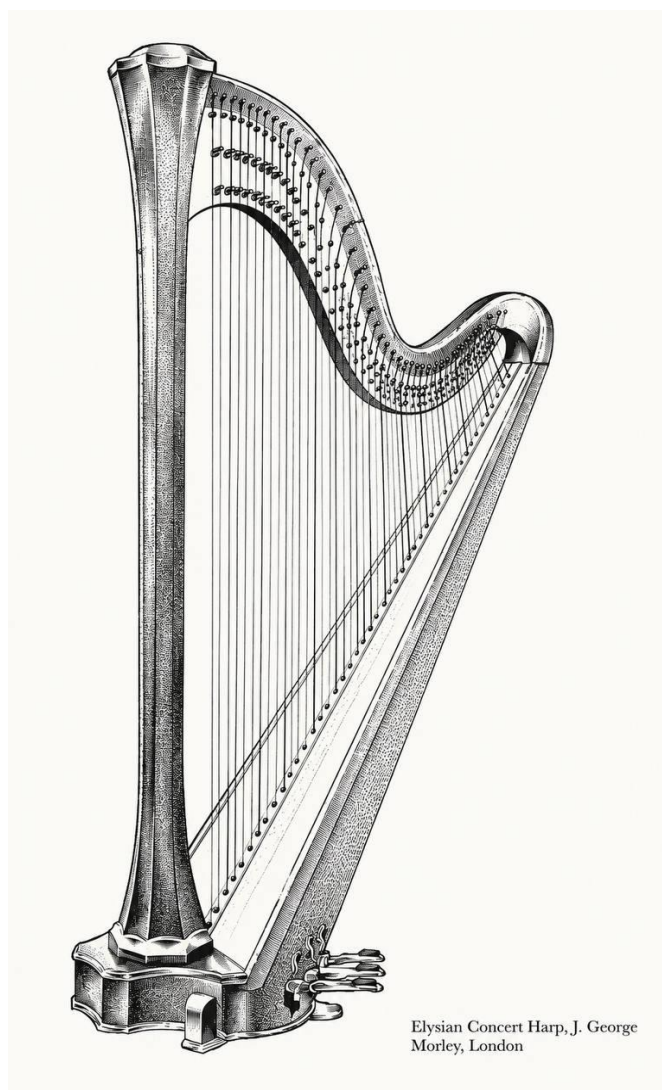

Рис. 4 – Архітектоніка та вигини корпусу віолончелі.

Арфа

Контур арфи побудований як відкритий трикутний каркас, де кожен елемент виконує виражену тектонічну функцію. Його формують три різні за геометрією складові: масивна вертикальна колона, хвилеподібна дуга та нахилений під кутом корпус-резонатор. Головна пластична особливість арфи - ефект оптичної невагомості, незважаючи на колосальний натяг струн та розміри каркасу. Віялоподібна структура струнного ряду пронизує простір, створюючи графічну решітку з динамічним вектором, спрямованим угору.

Elysian Concert Harp, J. George Morley, London

Marie Antoinette's harp, France,
c. 1787-1791

Рис. 5. 6. – Ілюстрації пластики арфи.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ РОЗРОБКИ

Робота над дипломним проектом є послідовною, від аналізу оркестрового середовища до створення серії крісел, у яких форма набуває музичного змісту. На кожному етапі перевірялося не тільки те, як предмет може використовуватися, а насамперед те, як він сприймається в просторі сцени.

1. Інформаційний пошук та аналіз аналогічних виробів

На початковому етапі найважливішим був аналіз професійних крісел для музикантів, приклади сценічного обладнання, конструкцій обраних аналогів музичних інструментів для формоутворення.

2. Розробка ескізів

Ескізний пошук зосереджувався на силуеті. Варіанти спинок, основ і декоративних елементів порівнювалися за тим, наскільки ясно вони передають музичну тему і чи не перетворюються на буквальну ілюстрацію інструмента.

3. З'ясування основних функцій об'єкта

Основна функція крісла залишається очевидною, однак у моєму проекті вона не визначає весь зміст роботи. Значно важливішою стала візуальна складова виробу, тому його функцією є викликати емоцію, зацікавлювати, але не загроможувати простір.

4. Пошук матеріалів і конструктивних рішень

Матеріали добиралися відповідно до образу кожної моделі. Дерево використовується там, де потрібно підкреслити зв'язок із класичними струнними інструментами; метал - для тонких ліній, струн і контурів; прозорий акрил або полікарбонат, щоб передати ефект легкості.

3.1. ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЕРГОНОМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Загальні рекомендації щодо сидіння враховано як межу, за яку проєкт не повинен виходити. Вони допомагають зберегти пропорції, логіку посадки та безпечність, але не перетворюють дипломну роботу на технічне конструювання професійного стільця. У даній серії це враховано обережно, форма має залишатися відкритою, без масивних підлокітників і без деталей, які могли б заважати корпусу або рукам.

Функціонально-ергономічні характеристики розглядаються як опорні, підтримують базову правдоподібність предмета, що дозволяє кріслу залишатися меблевим виробом.

3.2. КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ КРИТЕРІЇ

Модель 1. Крісло «Арфа»

Крісло «Арфа» складається з прозорої циліндричної основи, прозорого сидіння, білої нижньої бази, високої спинки та системи вертикальних струн. Прозорий об'єм дає відчуття легкості із забезпеченням достатньої стійкості, а білий пластичний контур створює основний силует. Діагональні елементи додають внутрішньої напруги, що візуально перегукується з натягом струн.

Матеріали:

основа - прозорий акрил або полікарбонат;

каркас - фарбований метал або композит; струни - еластичні джгути;
сидіння - прозорий акрил або полікарбонат.

Модель 2. Крісло «Віолончель»

Крісло «Віолончель» побудоване на зіставленні дерев'яного сидіння, фігурної спинки та центральної вертикалі. Така композиція нагадує логіку струнного інструмента: корпус, гриф і декоративні отвори об'єднуються в цілісний образ. Матеріальна теплота дерева тут важливіша за зовнішню ефектність, адже саме вона створює асоціацію з класичним звучанням.

Матеріали:

сидіння - масив дерева;

спинка - прозорий акрил або композит;
центральный элемент - дерево;
основа - гнута фанера, дерево або композит;
декоративні елементи - дерево або фарбований пластик.

Модель 3. Крісло «Ліра»

Крісло «Ліра» має лінійну конструкцію, де металевий контур працює майже як малюнок у просторі. Вертикальні пруті повторюють мотив струн, а прозорий циліндр нижньої частини дозволяє не перевантажувати форму. У цій моделі конструкція сприймається графічно, ніби контур інструмента ви-несено в об'єм.

Матеріали:

основа - прозорий акрил або полікарбонат;

каркас - метал;

спинка - металевий контур;

сидіння - дерево, текстиль або екошкіра;

декоративне покриття - бронза, латунь або темне золото.

Конструктивно-технологічне рішення серії підпорядковане художньому задуму. Міцність і матеріальна логіка залишаються необхідними. Головні значення мають силует, ритм і здатність форми передавати музичну тему.

3.3. МОРФОЛОГІЯ ТА ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНЕ РІШЕННЯ

Морфологія серії арт-крісел побудована на асоціативному зв'язку з музичними інструментами. У центрі уваги перебуває перенесення їхніх пластичних якостей у меблевий об'єкт. Саме тому форма крісел працює як візуальна метафора музики.

Формотворчими засобами стали плавний силует, прозорі площини, декоративні завитки, контраст матеріалів і виразна спинка. Кожен із цих елементів має окреме значення: лінія створює рух, прозорість полегшує масу, дерево вводить теплоту, метал додає сценічності, а повторення струн формує ритм.

Художньо-образне рішення полягає в тому, що кожне крісло має власну «партію», але всі вони належать до одного ансамблю. Такий принцип відповідає природі оркестру, різні інструменти відрізняються тембром, проте разом утворюють цілісне звучання. Колористика посилює цей задум. Білий колір у моделі «Арфа» асоціюється з чистотою, світлом і урочистістю. Деревний відтінок у моделі «Віолончель» наближує предмет до класичних інструментів. Темно-золотистий метал у моделі «Ліра» створює декоративний сценічний акцент. Візуальне рішення моделей спрямоване на те, щоб оркестрове обладнання перестало бути нейтральним. Крісло стає знаком середовища, воно не виконує музику, але візуально говорить про неї. Тому морфологія і художньо-образне рішення розкривають головну ідею дипломного проєкту.

ВИСНОВКИ

У процесі розробки дипломного проєкту створено серію арт-крісел для оркестру, в якій мені вдалось переосмислити звичне сценічне обладнання як художній об'єкт. Головним результатом роботи стало формування нового візуального образу крісла, здатного бути частиною оркестрової композиції.

Проєкт доводить, що предмет меблів у концертному середовищі може мати власну сценічну роль. Крісло не обов'язково повинно залишатися непомітним; воно може підтримувати тему музики через силует, ритм, прозорість, матеріал і декоративну деталь, яка доповнюватиме музичну композицію. У ході роботи враховані базові вимоги до користування кріслами серед музикантів. Основний акцент зроблено на художньо-образному рішенні та на тому, як обладнання для оркестру може сприйматися глядачем у сценічному просторі. Матеріальне рішення підтримує образну концепцію.

Актуальність цієї розробки, як на мене, полягає в тому, що у сучасному світі суспільство широко дослідило і вирішило багато функціональних, технологічних питань, які полегшують нам життя. Варто шукати сенс, емоції та естетику у простих речах, які нас оточують, важливо зберегти цінність мистецтва у століття технологій, що і стало основним мотивом у цій дипломній роботі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мигаль С. П. Проектування меблів. - Львів: Світ, 1999. - 216 с.
2. Конструювання меблів. Частина 2. Столи, стільці, крісла, меблі для відпочинку. - Київ: Видавничий дім, 2012. - 280 с.
3. Дизайн інтер'єру, меблів та обладнання: підручник. - Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. - 400 с.
4. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): навч. посіб. - Київ: Каравелла, 2004. - 304 с.
5. Яколев М. І. Формалізація та моделювання як ефективний засіб сучасного дизайн-моделювання. Вісник Закарпатського художнього інституту. 2014. Вип. 5. с. 75-77.
6. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури. - Харків: ХДАДМ; Колорит, 2005.
7. Pheasant S., Haslegrave C. M. Bodyspace: Anthropometry, Ergonomics and the Design of Work. - 3rd ed. - Boca Raton: CRC Press, 2006.
8. Сприйняття мистецтва як форма людської діяльності. Освіта.ua. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10636/>
9. Fiell C., Fiell P. 1000 Chairs. - Köln: Taschen, 2017. - 664 p. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<https://archive.org/details/1000chairs0000fiel>
10. The Diagram Group. Musical Instruments of the World: An Illustrated Encyclopedia. - New York: Facts on File, 1976. - 320 p. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<https://archive.org/details/musicalinstrumen00diag>

11. Ohlendorf D. et al. Influence of ergonomic layout of musician chairs on posture and seat pressure in musicians of different playing levels. - PLOS ONE, 2018.

[Электронный ресурс]. - Режим доступа:

<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0208758>

12. Сайт Kolberg. Orchestra chairs: Ergonomic & comfortable for all musicians.

[Электронный ресурс]. - Режим доступа:

<https://kolberg.com/en/Products/Orchestra-Equipment/Musicians-chairs/Orchestra-chairs/>

13. Сайт Wenger Corporation. Music Chairs.

[Электронный ресурс]. - Режим доступа:

https://www.wengercorp.com/Lit/Wenger_Music%20Chairs%20BRO_LT0172.pdf